

Težka pot.

Spisal *Kompoljski*.

Ravno je prikukalo solnce izza gorá. Razlilo je svoje svetlorumene žarke po vsem božjem svetu. Vsako stvarco je pobožalo s svojo mehko toploto in zbudilo jo iz spanja. Cvetica na polju dviga zaspano glavico in stresa rosno kapljico s sebe, da dá žejnim koreninicam vsaj malo mokrote. Ptiček v gozdu si otira zaspana očesca in zleti z veje, s svojo pesemco hvaleč Boga. Žito priklanja svoje klasje in si šepeče, kaj se mu je sanjalo ponoči. Vse, vse se veseli in hvali Stvarnika po svoje. Solnce pa boža in poljublja s svojimi mehкими žarki vso božjo prirodu.

Pobožalo je tudi Jurjevega Joška, ki je stopal tiho za očetom po kameniti poti. Na rahlo se je dotaknilo njegovega ličeca; a Jožek ga ni čutil. Jožek ni čul, kako žvrgoli škrjanček visoko pod nebom svojo jutranjo pesem. Ni videl, kako dvigajo cvetice svoje rosne glavice. Tudi ni opazil, kako si klasje šepeče lepe sanje. On ni videl ničesar, ampak stopal je počasi kakih pet korakov za očetom, molče in s sklonjeno glavo.

Moj Bog, in kako težko je stopal, težko! Tako težko ni hodil še nikdar. Tudi takrat ne, ko sta šla pred dvema letoma z materjo na božjo pot na Goro. Bilo je štiri ure hodá, a ni šel tako težko, dasi ga je še črevelj žulil in je moral naposled iti bos po razbeljeni cesti. Večkrat je stopil takrat na oster pesek, ki je bil s prahom pokrit. —

Danes gre težko, silno težko. Vedno zaostaja za očetom. In vendar hodi oče počasi. Zdi se mu, da ne bo mogel končati danes te poti, čeravno je bila dolga samo dve uri. Čas pa tako hiti, tako beži. Skoro bosta z očetom tam. A njega ostavljajo moči. Tako rad bi sedel na tisti-le kamen, pa si ne upa reči očetu. Danes je tudi oče tih. Čelo grbanči, ustnice ima stisnjene in gleda tako žalostno, kakor ga ni videl še Jožek nikdar. In nobene besede ne izpregovori. Zjutraj ga je zbudil iz nemirnega spanja z besedami: „Napravi se, greva!“ — In napravil se je hitro, izpil nekoliko mleka, in odšla sta molče. Mati se je jokala. Tako je ni videl Jožek še nikdar jokati.

In njega je to bolelo. — Še nikdar mu ni bilo tako težko kakor mu je danes. V prsih ga je tako peklo, tako žgalo! — Nihče mu ni rekel danes niti besedice. Mati je ihtela, oče je pa gledal resno, tako resno in žalostno. Rajši bi bil videl, da bi ga mati ozmerjala. Ljubše bi mu bilo, da bi oče vzel šibo in bi ga pretepel do krvavega. Vse, vse bi rajši pretrpel, samo da bi mu rekli eno besedico, eno samo dobro besedico.

Ali nič, prav nič nista rekla ne oče ne mati. Z obraza pa je obema bral, kako jima je težko, kako žalostna sta. In to ga je najbolj peklo. — Kaj bi maral, če bi ljudje kazali s prstom za njim, samo da bi ne bilo tako hudo materi in očetu zaradi njega.

In kako je to prišlo?

Šli so iz šole; cela tropa jih je bilo samih dečkov. Šli so nekaj časa mirno kakor po navadi in kakor se spodobi učencem — posebno pa še takim, ki hodijo v četrti razred — ki imajo že nekaj let in pameti. Prišli bi bili tudi tako mirno domov, da bi ne bilo Andraževega Marka zraven. Temu je pa menda sam hudobni duh vdihnil grdo misel, da bi poizkušali med seboj, kdo dalje vrže kamen. In metali so izprva po ravni cesti. Potem so pa lučali v oddaljena drevesa, v tiste jagnedi, ki stoje ob cesti. Menili so se, kdo boljše zadene. Ko pa zmanjka jagnedi in ni bilo drugih dreves, zdirja Andražev Marko naprej, se postavi na cesto, češ, da se on izogne vsakemu kamenu. In metali so vanj, vsi so metali po vrsti. Marko pa se je izogibal kamenju. Kar zažene tudi on, Jurjev Jožek, proti njemu kamen. Marko se hoče izogniti — a bilo je prepozno. Joškov kamen mu prileti ravno v oko. Marko zakriči in pade na tla. Kri se mu vlije iz rane. Očesa pa ni bilo videti nikjer. No, potem so spravili Marka domov in z doma so ga poslali v bolnišnico, kjer so mu oko izrezali. Markov oče je pa tožil Joška, in zdaj mora iti v ječo.

Da, v ječo mora, kjer bo presedel tri dni. Zaprli ga bodo, kakor zapirajo tatove, razbojnike in največje lumpe. Že sedaj so ljudje govorili o njem kakor o kakem ničvrednežu. Naravnost mu sicer nihče ni rekel ničesar — ali on je vendar dobro vedel. Čutil je, ko so ga gledali tako postrani. Bral jim je z obraza, kaj mislijo o njem. Menil je, da vsak človek misli samo nanj in na njegov zapor. V šoli je gospod učitelj tudi zvedel o tej stvari, a rekel mu ni ničesar. Samo pogledal ga je tako čudno, tako pomilovalno. Sicer je bil tudi v šoli zaprt, a kaj tisti zapor, to ga ni bolelo. Vedel je, da je zaslužil. Že tisti tako čudni pogled in žalostni obraz učiteljev, tisto ga je bolelo. Sošolci so ga tudi zrlí postrani in si šepetali, da bo zaprt.

In sedaj mora res v zapor, v ječo. Kako težka je ta pot! Pa vse bi prebil, vse pretrpel, tudi zapor — samo da bi ne bil oče tako otožen, in da bi bila mati zopet vesela. In Jožek je mislil, mislil ter zaostajal za očetom. Bilo mu je tako težko, tako mučno. V prsih ga je nekaj stiskalo, v grlu ga nekaj davilo. Ogovoriti je hotel že večkrat očeta, ali ni mu šla beseda iz ust. Kar v grlu je obtičala. Tudi doma je hotel mater potolažiti, a ni mogel. Rad bi bil pokleknil pred očeta in mater ter ju prosil odpuščanja. Pa ni mogel, ni mogel. Prišlo mu je v noge nekaj tako težkega, da jih ni mogel premakniti z mesta, da jih ni mogel pripogniti. In odšel je molče z doma. Niti jokal se ni. Časih se je tako lahko zjokal za vsako stvar; a sedaj ga je tako bolelo, tako tiščalo v prsih, pa nič solz. Nobenega glasu ni mogel spraviti iz sebe — nobena solza mu ni pritekla po licu . . .

Moj Bog! Težka je ta pot, težka . . .

Doma je pogledal v hlev mimogrede. Jošku se je zdelo, da ga je vsa živina pogledala. Stopil je k tistemu junčku, ki je bil komaj pol leta star in ki ga je imel najrajši. Prijel ga je za rožičke in pogladil po glavi. Junček ga je tako začudeno gledal. Jošku se je zdelo, da tudi živinica ve, da odhaja v zapor. Ko je stopil na prag hleva in hotel zapreti vrata, je

njegov junček zamukal. Čisto nekako drugače je zamukal kakor sicer, vsaj tako se mu je zdelo. In potem sta odšla z očetom molče.

Tudi po poti nista govorila. Le nekolikokrat se je ozrl oče za njim in mu rekel s čudnim glasom, da naj stopa hitreje. Ker je pa le vedno zaostajal, ga je končno vprašal, če težko hodi. Odgovoril je, da ne, da ga nič ne boli, tudi črevelj ga ne žuli. In tako sta stopala dalje . . .

Bližata se trgu. Tam je velika cerkev z dvema zvonikoma in lepa šola. Hiše so lepe, velike in stoje v vrsti, ne pa tako raztreseno kakor v domači vasi. Sredi trga je ločeno veliko poslopje od drugih hiš. Ondi je sodišče. Zadaj so zaporji ali ječe, kamor zapirajo ničvredne ljudi. Tja bodo zaprli tudi njega, Jurjevega Joška. Zdaj, zdaj bosta tam. Še par minut, in prideta iz tega-le gozdčka. Za njim se pa razprostira trg v dolinici. Še je čas, da prosi očeta odpuščanja, preden ga zapro. Samo da bi mogel govoriti, da bi ga tako ne tiščalo v prsih.

Jožek zbere vse svoje moči.

„Oče!“

„Kaj bi rad počival?“

„Ne.“

„Kaj pa?“

„Ali ste hudi name, oče? Ne bodite hudi, saj ne bom nikoli več tak. Pa materi povejte, da ni treba jokati, da bom priden odslej. Boste oče . . .“

„Bom. Če boš priden, še vse lahko popraviš.“

Stopila sta v trg. Oče mu je kupil dve žemlji, ki ju je Jožek použil. Vse tisto breme, ki ga je tiščalo že več tednov, zlasti pa danes, mu je padlo s srca, ko je čul prijazno besedo iz očetovih ust.

Pri sodniji mu je podal oče roko v slovo.

„Pa pridi sam domov.“

„Bom že, oče.“

In bradat mož ga je potisnil skozi vrata, in ključalnica je zaškripala za njim.

To je bil res prvi in zadnji zapor Jurjevega Joška.

Igrišče.

Priobčuje *I. B.*

Vsak kraj ima gotovo prostor, kjer se zbirajo šolarji o prostem času in se igrajo. Kaj pa je tudi lepšega za mladino kakor poštene igre! Vsako nedeljo, pa tudi ob delavnikih, kadar vam dopušča čas, se zbirajte, mali bralci, na igrišču ter se prav pridno igrajte.

Pri igri se mora človek mnogo gibati, vsako gibanje pa pospešuje tok krvi v človeškem telesu, ta pa krepi zdravje. Paziti pa je treba, da se pri igri človek preveč ne razgreje ali da razgret ne stoji na prepihu in ne pije mrzle vode. Najbolje je, da

si vsak pred igro odloži pokrivalo in vrhnjo suknjo, po igri pa oboje zopet hitro obleče.